

Luku 9

Viljely-yhteiskunnasta kohti kauppayhteiskuntaa

Oppikirjan sivut 64-72

Milloin keskiaika alkaa?

- **n. vuodet 300-500, eri tapahtumia**
  - kristinuskon nousu (Nikea v. 325)
  - Konstantinopolista pääkaupunki v. 330
  - kristinuskosta valtiuskonto v. 391
  - olympialaisten kieltäminen v. 393 (Theodosius)
  - **Rooman valtakunnan jako v. 395** (Theodosius kuoli)
  - Kansainvaellukset
  - **Länsi-Rooman tuho v. 476**
  - Ateenan filosofisen koulun sulkeminen v. 529 (Platon perusti v. 385 eaa.)

Keskiaika

I. Varhaiskeskiaika 400 - 1000

- **Germaanien kansainvaellus**
- Kaupunkitaloudesta kartanotalouteen
- **Feodalismin** synty
- Bysantti, Frankit, Muslimit, katolinen kirkko

II. Sydän keskiaika 1000 – 1300

- **Kaupan ja kaupunkien kasvu**
- **Pyhä saksalais-roomalainen keisarikunta**
- Katolinen kirkko vs. ortodoksinen kirkko
- Investituurariita (paavit vs. keisarit)
- Ristiretket

III. Myöhäiskeskiaika 1300-1500

- **Musta surma**
- **Kansallisvaltiot**
- **Renessanssi**
- 100-vuotinen sota
- Löytöretket
- Protestiliikkeet ja uskonsodat

Varhaiskeskiajan "valtiot"

1. **BYSANTTI = Itä-Rooma**
  2. **FRANKKIEN VALTAKUNTA**
= **Länsi-Euroopassa**
  3. **KIRKKOVALTIO**
    - + **Pyhä saksalais-roomalainen keisarikunta**
- ⇒ **Ja paljon pieniä kuningaskuntia...**

Eurooppa n. v. 800

1. Millä perusteilla maatalous oli tehotonta:

- ✓ tekniikka oli antiikin aikaista
- ✓ kaksivuoroviljelyn vuoksi maaperä köyhtyi ja sadot heikkenivät
- ✓ aurasta ei ollut hyötyä Pohjois-Euroopan savipelloilla
- ✓ sadot jäivät pieniksi, uutta peltoa ei saatu raivattua alkeellisilla välineillä

2. Maatalouden tehostumisen mahdollisti:

- ✓ **Ilmaston lämpeneminen** lisäsi tuottavuutta.
  - ✓ Uusia **tehokkaita työkaluja**, kuten **kääntöaura ja kastelujärjestelmät**.
  - ✓ Uudet viljelymenetelmät, **kolmivuoroviljely**.
  - ✓ **Lisääntynyt viljelyala**.
  - ✓ **Hevosten yleistyminen** ja tehokkaampi käyttö työeläiminä.
  - ✓ **Uudet hyötykasvit** monipuolistivat ruokavaliota.
    - ✓ **Durumvehnä, riisi, sitrushedelmät..**
- **Yhteiskunnalliset olot vakiintuivat!**

3. Keskiajan luontokäsitys:

- ✓ **Kristillisen luontokäsityksen mukaan ihminen oli luomakunnan herra.**
  - ✓ **Pakanallisuus haluttiin kitkeä!**
  - ✓ **Ihmisellä oli siis oikeus käyttää luontoa omiin tarpeisiinsa.**
  - ✓ **Piti tehdä viisaasti**
- **Luontoa ei kuitenkaan suojeltu.**

Seuraavaksi: pedanet

- Oppikirjan s. 68 – 72

→ Tehtävä 4.

- Tärkeimmät kauppareitit ja -alueet?

- Tärkeimmät kauppavarat?

→ Tehtävä 5.

- Keskiajan kaupungin tyypilliset piirteet?

→ Aineistotehtävä (taulukko)